

ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย

นางยาใจ ชูวิชา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-929-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019027

112388107

CLAUSEHOOD IN SERIAL VERB CONSTRUCTIONS IN THAI

Mrs. Yajai Chuwicha

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Linguistics

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

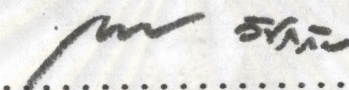
1993

ISBN 974-582-929-3

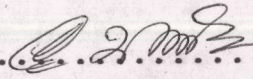
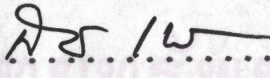
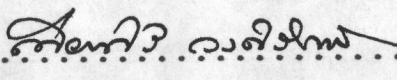
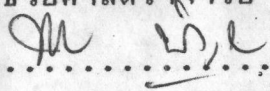
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย
โดย นางยาใจ ชูวิชา
ภาควิชา ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ชรศิริ วงศ์วิภานนท์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิชา บำรุงรักษ์)

ยาใจ ชูริษา : ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย (CLAUSEHOOD IN SERIAL VERB CONSTRUCTIONS IN THAI) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.กึ่งกาญจณี เทพกาญจนา, 179 หน้า ISBN 974-582-929-3

งานวิจัยชิ้นนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณสมบัตินทางวากยสัมพันธ์ และอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย และวิเคราะห์ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย

ผู้วิจัยพบว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงจำแนกได้เป็น 2 ชนิด คือ (1) หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยกริยาเพียง 2 คำ กริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างนี้มีข้อจำกัดในการเกิดร่วมกัน และ (2) หน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วยกริยาตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป หน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนนี้อาจอยู่ในรูปของ (ก) หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐาน เกิดร่วมกับคำกริยาอีกคำหนึ่ง หรือ (ข) หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานเกิดร่วมกับหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานอื่น ๆ หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานสามารถแบ่งเป็นกระส่วนต่าง ๆ ได้ 14 กระส่วนย่อย ตามคุณสมบัตินทางความหมายของคำกริยาและข้อจำกัดในแง่ตำแหน่งคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้าง

ผู้วิจัยได้เสนอคุณสมบัตินทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ 4 ประการ เพื่อแสดงความตรงแน่นอนระหว่างกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐาน ได้แก่ การมีประธานร่วมกัน การอ้างถึงเวลาเดียวกัน การมีการณ์ลักษณะเดียวกัน และการไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏระหว่างคำกริยาทั้งสอง หน่วยสร้างกริยาเรียงได้มีคุณสมบัตินครบทั้ง 4 ประการ หน่วยสร้างนั้นจะมีความตรงแน่นอนระหว่างกริยาในระดับสูงสุด ซึ่งเรียกว่าหน่วยสร้างนั้นมีเอกภาพ หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีเอกภาพ 4 ประการ จะมีโครงสร้างเป็นเอกประโยค ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามี 10 กระส่วน ส่วนหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีคุณสมบัตินไม่ครบ 4 ประการจะมีความตรงแน่นอนลดน้อยลงมา หมายความว่าไม่มีเอกภาพ จะมีโครงสร้างไม่ใช่เอกประโยค ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามี 4 กระส่วน

คุณสมบัตินทางอรรถศาสตร์ที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ หมายถึง เหตุการณ์และเวลาในการเกิดเหตุการณ์ที่แสดงโดยหน่วยสร้างกริยาเรียง ผู้วิจัยพบว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานแสดงความสัมพันธ์ในแง่เวลาในการเกิดเหตุการณ์ 5 ประเภท ได้แก่ (1) เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์เกิดพร้อมกันแบบซ้อนทับกันสนิท (2) มีความกำกวมระหว่างการเกิดพร้อมกันแบบซ้อนทับกันสนิทหรือเหลื่อมเวลากัน (3) การเกิดเรียงต่อกันโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาของการเกิดเหตุการณ์ที่ล่อง (4) การเรียงต่อกันโดยมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาของการเกิดเหตุการณ์ที่ล่อง และ (5) การไม่เกิดขึ้นของเหตุการณ์ที่ 2 แต่ถ้าเกิดจะเกิดหลังเหตุการณ์แรก นอกจากนี้ยังพบว่าความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงและคุณสมบัตินทางอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงสัมพันธ์กันอย่างมีระบบ หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างประโยคต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่เสนอโดยหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้น ๆ จะต่างกันด้วย

ภาควิชา ภาษาคำสัตรี
สาขาวิชา ภาษาคำสัตรี
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

coll106 : MAJOR LINGUISTICS
KEY WORD: SERIAL VERB / CLAUSEHOOD / CONSTRUCTION

YAJAI CHUWICHA : CLAUSEHOOD IN SERIAL VERB CONSTRUCTIONS IN THAI.

THESIS ADVISOR : DR. KINGKARN THEPKANJANA. 179 pp. ISBN 9 74-582-929-3

This study aims at investigating the syntactic and semantic properties of serial verb constructions (SVC) in Thai and determining the clausehood of the constructions.

It is found that SVC's can be classified into two groups: the basic SVC, consisting of only two verbs, and the complex SVC, consisting of more than two verbs. It is also found that there are some co-occurring restrictions between verbs in the basic SVC. This basic SVC can co-occur with another verb or another SVC to form a complex SVC. The basic SVC's are classified into 14 patterns according to the semantic properties and the position of the verb in the construction.

Four syntactic and semantic properties are found to indicate the compactness within the SVC's. They are sharing the same subject, having the same time reference, having the same aspect and not allowing the negative word to occur in between. The SVC's that have all the four properties are considered to have the highest degree of compactness or unity. Such kinds of SVC's are considered to be mono-clausal. It is found that there are 10 mono-clausal SVC patterns. The SVC's that have only some of the four properties are considered to have lesser degrees of compactness. It follows that they do not have unity and are not mono-clausal.

The semantic properties of SVC's are analyzed in terms of the kinds of event expressed by each verb in the SVC's and the temporal relations between the events in the SVC's. It is found that there are systematic relationships between the clausal structure and the semantic properties of SVC's. The temporal relations proposed in the mono-clausal SVC's are different from those proposed in the non-mono clausal SVC's.

ภาควิชา.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ซึ่งได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลาสั่งสอน แนะนำ
และตรวจแก้ไขเนื้อหาด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่งและด้วยความอดทนอย่างสูง
สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ คำแนะนำที่มีค่ายิ่งต่อการจัดการปัญหาทั้งด้านวิชาการและ
ปัญหาชีวิต อาจารย์เป็นผู้ที่ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกว่าการทำงานวิจัยเป็นสิ่งที่สนุกและ
น่ายินรมย์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ ผศ.ดร.
เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ รศ.ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ ผศ.ดร.ชลธิชา
บำรุงรักษา ผู้ได้กรุณาเสียเวลาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์
ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รศ.ปราณี กุลละวณิชย์ ผู้ซึ่งกรุณาให้
คำแนะนำและแนวคิดที่มีคุณค่ายิ่งต่อการปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนของวิทยานิพนธ์นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา
ภาษาศาสตร์ให้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยตระหนักถึงความเมตตา ความยากลำบาก
และซาบซึ้งในความเป็น "ครู" ของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ และระลึกถึงความรัก ความห่วงใยของ
มารดาผู้เอื้ออาทรและสนับสนุนผู้วิจัยมาตลอด ผู้วิจัยตระหนักถึงความรัก และ
แรงใจจากสามี พี่ และ น้องทุกคนที่ให้กำลังใจต่อผู้วิจัยเสมอและตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย และ
ขอขอบคุณ คุณวันเพ็ญ ชาวสอาด ผู้พิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่เป็น
อย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 สมมติฐานในการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2. ทบทวนวรรณกรรม	11
2.1 คำจำกัดความของหน่วยสร้างกริยาเรียง	11
2.2 ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียง	19
2.3 สรุป	36
3. ความตรงแน่นกับความเป็นประโยชน์	37
3.1 กระบวนการของหน่วยสร้างกริยาเรียง	37
3.1.1 หน่วยพื้นฐานของหน่วยสร้างกริยาเรียง	39
3.1.2 หน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อน	59

บทที่

หน้า

3.2	ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียง	65
3.2.1	เกณฑ์กำหนดความเป็นประโยชน์ของ หน่วยสร้างกริยาเรียง	66
3.2.2	ความตรงแน่นของหน่วยสร้างกริยาเรียง กระส่วนต่าง ๆ	76
3.2.3	ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้าง กริยาเรียงกระส่วนต่าง ๆ	110
3.3	สรุป	116
4.	คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกริยาเรียง	118
4.1	คำจำกัดความของ "เหตุการณ์"	119
4.2	ความสัมพันธ์ระหว่าง "เหตุการณ์" ที่แสดงโดย กริยาแต่ละคำในหน่วยสร้างกริยาเรียง	124
4.2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับ การกระทำ	124
4.2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำทาง ประสาทสัมผัสกับการรับรู้ทางประสาทสัมผัส	131
4.2.3	ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำทาง กายภาพกับกระบวนการทางกายภาพ	133
4.2.4	ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำทาง กายภาพกับความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน	134
4.2.5	ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพ/คุณสมบัติกับ การกระทำ	136
4.2.6	ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางกายภาพ กับความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน	138

บทที่	หน้า
4.2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลง กับความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน	139
4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ และอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกริยาเรียง	144
4.3.1 หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างเป็น เอกประโยค	144
4.3.2 หน่วยสร้างกริยาเรียงที่ไม่มีโครงสร้าง เป็นเอกประโยค	146
4.4 สรุป	154
5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ	156
5.1 สรุปผลการวิจัย	156
5.2 การอภิปรายผล	161
5.3 ข้อเสนอแนะ	165
บรรณานุกรม	167
ภาคผนวก	174
ประวัติ	179

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	ความตึงแน่นหน่วยสร้างกรีธาเรียง	109
4.1	ประเภทของเหตุการณ์ที่แสดงโดยหน่วยสร้างกรีธาเรียง พื้นฐาน 12 กระสวน	121
4.2	ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่เสนอในหน่วยสร้างกรีธาเรียง	140
4.3	ความเป็นประโยค ของหน่วยสร้างกรีธาเรียงและคุณสมบัติ ทางอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกรีธาเรียงที่มีโครงสร้าง เอกประโยค.....	148
4.4	ความเป็นประโยคและคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของหน่วย สร้างกรีธาเรียงที่มีโครงสร้างไม่เป็นเอกประโยค ...	149
4.5	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นประโยค และคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกรีธาเรียง	159

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1.	ประเภทกริยาที่สามารถปรากฏในตำแหน่งที่ 1 ของหน่วย สร้างกริยาเรียง	46
2.	ประเภทกริยาที่สามารถปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ของ หน่วยสร้างกริยาเรียง	49

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย